

EDITORIAL

ELS MILITARS I ELS INTEL·LECTUALS REPUBLICANS A L'EXILI, NO
VOLEN TORNAR A ESPANYA MENTRE MANI FRANCO

Volem comentar, en breus mots, l'alta significació que té, i que tothom ha donat, especialment dintre de Catalunya i Espanya, a l'adhesió que signada pels militars republicans espanyols residents a Mèxic, van trametre a la Generalitat de Catalunya, i que publicarem en el nostre Suplement número 1.

Els militars espanyols que defensaren la República, i més concretament, en el seu darrer reducte, Catalunya, han sofert moltíssim a l'exili. Homes d'estudi, i de carrera, han hagut d'agafar-se, en terres estrangeres, a les feines més alienes i dissímils que els hi sortiren, no mirant quina fos llur categoria o importància, hi ho feren sense escarafalls, sense orgull —mentre aquelles fossin dignes i honorables— per tal de poder sobreviure.

Hi han hagut casos, veritablement notables, en els quals s'ha demostrat que els defensors de Catalunya i de la República —els que feren honor als seus juraments i preferiren exilar-se que devenir perjurs o traïdors a la República— són militars íntegres, cabals, plens d'un alt concepte de la seva missió patriòtica: de defensar la Nació, l'Estat i la Democràcia a la qual es devien.

Inevitable ja la nostra caiguda, puix que els Aliats no varen voler ajudar-nos —i ben car que els va costar!—, si haguessin estat ells comunistes, haurien pogut anar a la URSS i els haurien ben acollit. Si haguessin estat de "penchant" feixista, haurien pogut passar-se a l'Alemanya de Hitler, o a la Itàlia de Mussolini, i els haurien pagat esplèndidament. Si haguessin cregut o haguessin trobat justificat el franquisme, o haguessin estat d'inclinació acomodaticia, haurien pogut retornar lliurement a Espanya, sense por a un càstic, puix que ells serviren un Govern legalment constituït i eren els únics militars que havien complert amb el seu deure i atès i reverenciat l'honor i la disciplina militars. Però varen preferir donar al món un exemple de sacrifici, de dignitat i d'honor castrense, precisament en aquells moments crucials on es debatien i estaven, i estan encara en crisi, les doctrines més oposades, de l'idealisme més pur al materialisme més exacerbant.

I aquest alt esperit de sacrifici, de compliment del deure i de fidelitat a les Institucions, cal remarcar-lo: que ningú no ho oblidí! Els militars republicans espanyols, amb la seva conducta, honoren l'exili i les Institucions, a les que, de manera ben expressiva i patriòtica, senten que s'hi deuen, per convicció sincera i per sentiment interns.

*

Diguem també, perquè és just i avinent, que, ara fa poc, s'ha fet l'elogi, aiximateix molt merescut —i d'evidència clara, neta—, dels metges exiliats, els qui també preferiren patir el desterro que ajupir-se a la inhumana dictadura feudal de Franco. Com a detall d'aquesta contextura moral dels metges farem constar el fet, que s'ha produït suara: ha aribat a Mèxic, el Doctor August Pi Sunyer, brillant i prestigiosa personalitat del món mèdic. El Doctor Pi Sunyer, eminència internacional, acaba de sofrir la pèrdua a Caracas, Venèçuela, de la seva estimada muller, Carme Bayo de Pi Sunyer, la seva inseparable companya de sofriments a l'exili. És un altre exemple que ens és donat de civilitat democràtica, republicana i catalanesca, ja que prefereix romandre a les terres lliures d'Amèrica, abans que sotmetre's al venedor de Pàtries, el causant de la mort de més d'un milió d'homes liberals, i de la destrucció de Catalunya, de Guèrnica, de Madrid, etc. etc.

Per tots els cantons que es miri, és alhora un fet palpable i incontrovertible que les forces vives d'un poble, els intel·lectuals, en totes les seves nobles gammes: científics, catedràtics, filòsofs, advocats, farmacèutics, enginyers civils, mecànico-electricistes, químics, arquitectes, professors, escriptors, poetes, periodistes, i fins i tot els pèrits en indústries, com són les tèxtils, les del vidre i cristall, els hotelers, restaurants, banquers, els especialistes qualificats en foneria, en motors i maquinària en general, constructors d'obres, editors, sastres, llibreters, impressors, etc.; i els dibuixants, pintors, esculptors, artistes de Teatre, Cinema, i Ràdio, que ara han entrat també a la T.V.; directores i autors teatrals i cinematogràfics, empresaris de totes menes, músics eminents —el Mestre Pau Casals, per què no recordar-ho una vegada més?—, comerciants, importadors i exportadors, creadors d'indústries noves, etc. etc., abandonaren Catalunya i Espanya, per a no ésser trepitjats per Franco. Molts d'ells no eren polítics; solament se sentien incompatibles amb l'usurpador. I a l'exili senten la política i el catalanisme més que mai. I estan també al nostre

Continua a la pàg. 3

UNA MENA DE LLIBERTAT PER AL DOCTOR JORDI PUJOL

Ens comuniquen que el jove doctor i patriota Jordi Pujol, que es trobava a la Presó de Barcelona, acomplint una sentència de set anys d'ergástula, ha estat objecte de la magnanimitat de les autoritats d'ocupació. Ha estat «agraciat» amb una llibertat vigilada, amb residència forçosa a Girona, on haurà d'acabar els anys que li manquen per tal d'extingir la seva condemna.

Hom recorda pla bé que Jordi Pujol, fou blanc de les ires de la il·legítimat vigent, amb motiu de la seva gallarda actitud, en ocasió de l'aldarull hagut al Palau de la Música, el 15 de maig de 1960, perquè les autoritats franquistes varen prohibir que s'interpretés, en un memorable Concert, «El Cant a la Senyera». El públic, entre el qual destacà l'avui «alliberat», i nombrosa munió d'estudiants, executaren, pel seu compte, la peça interdicta, la qual cosa motivà una bestial agressió de la policia, que no va respectar ni la sotana de molts capellans patriotes.

DON JOAN EN CLOSE-UP

"Observer", de Londres, ha publicat una informació que diu recollida d'un íntim del pretendent a la Corona d'Espanya, Joan de Borbon, comte de Barcelona. Sembla que "l'amo de tot", Franco, està decidit a obrir pas a la monarquia, per mitjà d'una regència de Don Joan que duraria tres anys. Tot plegat seria el fruit, ens diuen, d'una entrevista secreta, tinguda el darrer estiu.

Segons l'"Observer", el pretendent gaudeix d'una subvenció anual de dos milions de pessetes, que Franco li passa, la qual figura al pressupost com a "Gastos en los Santos Lugares", i que depèn del ministeri de l'Exterior. Se suposa que de la mateixa font degueren rajar les pessetes —un milió— que el Comte de Barcelona va aportar als damnificats d'octubre. D'on sortirien les misses si el pobre Don Joan no té on caure mort, si no l'ajuda el botxi de les Espanyes? Tal vegada, tots dos, han convingut en que això pot amorosir les coses, per allò que "con oro no hay nada que falle". Però, de vegades, els càlculs fallen, perquè els diners poden menys que la dignitat i els ideals, encara mig somorts, dels catalans, per culpa de tants anys de dictadura.